

วิจารณ์ผลการทดลองและสรุปผลการวิจัย

การเพาะเลี้ยงพลาสมาโมเตียม ฟาลซิปารัม ในจานทดลองแบบต่อเนื่องตามวิธีของ Trager และ Jensen (1976) สิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากคือเม็ดเลือดแดงและซีรัมที่ผสมในอาหารเลี้ยงเชื้อ RPMI 1640 ควรเป็นกรุปเดียวกัน เพื่อป้องกันการเกิดปฏิกิริยาระหว่างแอนติเจนที่ผิวเม็ดเลือดแดงและแอนติบอดีในซีรัม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้เลือดกรุปบีเพราะเป็นชนิดที่หาจากผู้บริจาคได้ค่อนข้างง่าย แม้เลือดกรุปบีจะมีในคนเปอร์เซนต์ไม่สูงเท่าเลือดกรุปโอ แต่เพื่อขจัดปัญหาที่ว่าเลือดกรุปโอในซีรัมจะประกอบด้วยแอนติเอและบี (anti A, B) สามารถทำปฏิกิริยากับแอนติเจนเอหรือบีได้ทั้งสิ้น หากตัวอย่างเลือดที่ได้รับมาเป็นเม็ดเลือดแดงกรุปใด ยกเว้นกรุปโอ จะต้องเกิดปฏิกิริยาระหว่างแอนติเจนแอนติบอดีในทางใดทางหนึ่ง

เมื่อใช้เม็ดเลือดแดงกรุปบีเพาะเลี้ยงพลาสมาโมเตียม ฟาลซิปารัมแบบต่อเนื่อง โดยเปลี่ยนเม็ดเลือดแดงจากตัวอย่างเลือดเดิมเป็นเม็ดเลือดแดงกรุปบี แต่คงซีรัมของกรุปเดิมไว้แล้วสิ่งค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นซีรัมกรุปบีกับอีกวิธีหนึ่งทำได้โดยเปลี่ยนเม็ดเลือดแดงและซีรัมเป็นกรุปบีทันที พบว่ารูปแบบของการเจริญจะเหมือนกับการเจริญในเม็ดเลือดแดงกรุปเดิม แสดงว่าวิธีการเปลี่ยนเม็ดเลือดแดงเป็นกรุปบีทั้งสองวิธี สามารถใช้ในการเปลี่ยนสภาวะการเพาะเลี้ยงพลาสมาโมเตียม ฟาลซิปารัมจากสภาวะเดิมมาเป็นสภาวะที่จะใช้ในการทดลองซึ่งมีเม็ดเลือดแดงและซีรัมกรุปบีได้

ในแต่ละวงซีพของการเจริญในระยะไรฟ์เพค (48 ชั่วโมง) ของพลาสมาโมเตียม ฟาลซิปารัม เมื่อเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่องไปนาน ๆ จะพบการเจริญระยะวงแหวน, โทรโฟพอยท์ และไฮซอนท์ผสมกัน ซึ่งในบางการทดลองจำเป็นต้องใช้พลาสมาโมเตียม ฟาลซิปารัม ซึ่งมีการเจริญอยู่ในระยะใดระยะหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องใช้เทคนิคของซินโครไนเซชันเข้ามาช่วย โดยให้พลาสมาโมเตียมซึ่งมีระยะการเจริญผสมกันหลายระยะทำปฏิกิริยากับสารละลาย 5% D-sorbitol (ออลโมลลาริตี 287 มิลลิออลโมล/กิโลกรัม) สารละลายนี้จะทำลายเม็ดเลือด

แดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียมในระยะโทรโพซอยท์ระยะปลายและไซซอแนท ผลทำให้เชื้อเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียมระยะวงแหวนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเพาะเลี้ยงต่อไปพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัมจะเปลี่ยนเป็นระยะการเจริญต่าง ๆ โดยมีรูปแบบที่แน่นอนในช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้เราสามารถเลือกระยะการเจริญของพลาสมาโมเดียมที่ต้องการเพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัยได้ ในการศึกษาคุณสมบัติทางชีวเคมีภูมิโนวิทยาและสรีรวิทยาของพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม บางครั้งจำเป็นต้องใช้ระยะการเจริญระยะใดระยะหนึ่งโดยเฉพาะ ก็สามารถทำได้โดยการซินโครไนเซชันอีกครั้งหนึ่ง หลังจากครั้งแรก 34 ชั่วโมง วิธีนี้บางครั้งอาจจะได้ระยะการเจริญเริ่มต้นเป็นระยะวงแหวนทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลทต่าง ๆ ที่นำมาทดลอง ไม่ได้เจริญมาจากโคลน (clone) เดียวกัน อายุการเจริญ (aging) ของพลาสมาโมเดียมจึงไม่เท่ากันในแต่ละระยะการเจริญ ดังนั้นเมื่อเพาะเลี้ยงไปนานระยะเวลาหนึ่งจะพบว่าระยะการเจริญต่าง ๆ จะกลับมาเกิดร่วมกันอีก ในการศึกษาและวิจัยที่ต้องการระยะการเจริญระยะใดระยะหนึ่งโดยเฉพาะ จึงควรทำหลังจากการซินโครไนเซชันแล้วไม่เกิน 48 ชั่วโมง นอกจากนี้สภาวะการเพาะเลี้ยงอย่างอื่นและชนิดของไอโซเลท อาจมีผลกระทบต่อระยะการเจริญของพลาสมาโมเดียมได้ด้วย (Lambros และ Vanderberg, 1979)

คุณสมบัติที่สำคัญของพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัมที่ใช้ทดสอบความไวของยาข้อหนึ่งคือ จะต้องมึลักษณะที่ดี สังเกตได้จากเมื่อใช้เทคนิคฟิล์มบางและย้อมด้วยสี เรียมซา ล่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ จะเห็นนิวเคลียสติดสีม่วงแดง ไซโตพลาสซึมติดสีน้ำเงินชัดเจนปลอดจากเชื้อแบคทีเรียและรา ซึ่งทำได้โดยเพาะเลี้ยงในสภาวะที่ต้องเปลี่ยนอาหารทุกวันและเติมเม็ดเลือดแดงใหม่อย่างน้อยทุก ๆ 1 วันถึง 1 สัปดาห์ เมื่อทำการทดสอบความไวของยาต่อเชื้อพลาสมาโมเดียม 3 ไอโซเลท ได้ผลว่าไอโซเลท K<sub>1</sub> จัดเป็นไอโซเลทที่ต้านไพริเมธาอิมินสูงที่สุดที่ความเข้มข้น 10<sup>-5</sup> ไมลาร์ ขณะที่ไอโซเลท CC และ G<sub>112</sub> ต้านไพริเมธาอิมินสูงที่สุดที่ความเข้มข้น 10<sup>-8</sup> และ 10<sup>-10</sup> ไมลาร์ ตามลำดับ ซึ่งผลการทดลองสอดคล้องกับรายงานของ Thaitong และ Beale (1980) พลาสมาโมเดียมทั้ง 3 ไอโซเลท นี้จะใช้เป็นแม่แบบ (model) ของการศึกษาการต้านไพริเมธาอิมินขั้นต่อไป

จากผลการทดสอบความไวต่อไพริเมธาอิมินของพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม ทั้ง 3 ไอโซเลท จะพบลักษณะที่ผิดปกติของพลาสมาโมเดียมที่ไวต่อยาในความเข้มข้นนั้น ๆ เฉพาะระยะการ

เจริญเมื่อเข้าสู่โทรโฟซัยท์ระยะปลายและไซซอนท์ทั้งสิ้น เมื่อตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์กำลังขยาย 10 x 100 สังเกตไม่เห็นความผิดปกติของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ในระยะการเจริญที่เป็นระยะวงแหวนหรือโทรโฟซัยท์ระยะต้น (early trophozoite) เลย Pratt (1973) ได้เล่นว่าไพรเมธาณินอาจจะไปออกฤทธิ์ทำลายพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัมเฉพาะระยะไซซอนท์และระยะที่อยู่นอกเม็ดเลือดแดงเท่านั้น

เมื่อศึกษาการนำเข้าของไพรเมธาณินในแต่ละระยะการเจริญ เริ่มด้วยการทดลองเพื่อศึกษาผลกระทบของไพรเมธาณินที่ความเข้มข้น  $10^{-4}$  โมลาร์ (lethal dose) ต่อระยะการเจริญของพลาสโมเดียม โดยใช้พลาสโมเดียมซึ่งได้จากการทำซินโครไนเซชัน 2 ครั้ง มาทดสอบความไวต่อไพรเมธาณินที่ระยะเวลา 0, 24, 36 ชั่วโมง ซึ่งระยะการเจริญส่วนใหญ่ตรงกับระยะวงแหวน, โทรโฟซัยท์ และไซซอนท์ตามลำดับ พบว่าพลาสโมเดียมจะถูกยับยั้งการเจริญด้วยไพรเมธาณินที่ความเข้มข้น lethal dose เมื่อระยะการเจริญส่วนใหญ่เป็นระยะวงแหวน และโทรโฟซัยท์ แต่พลาสโมเดียมที่ระยะการเจริญส่วนใหญ่เป็นไซซอนท์จะยังคงเจริญต่อไปได้อย่างปกติ ถึงแม้จะพบว่าบางส่วนของพลาสโมเดียมมีรูปร่างผิดปกติก็อาจเป็นผลเนื่องจากพลาสโมเดียมที่ใช้ มีระยะการเจริญที่ปนอยู่ด้วยเพราะไม่สามารถเตรียมระยะการเจริญให้เป็นไซซอนท์ทั้งหมดได้ แสดงให้เห็นว่าแต่ละระยะการเจริญของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม อาจมีการนำเข้าของไพรเมธาณินต่างกัน Gutteridge และ Trigg (1970) ได้รายงานว่าการยับยั้งการสังเคราะห์ DNA, RNA และโปรตีนด้วยไพรเมธาณินจะเกิดขึ้นเฉพาะในระยะที่เป็นโทรโฟซัยท์ระยะปลายและไซซอนท์ระยะแรก โดยจะมีการนำเข้าของสารเริ่มต้น (precursor) ของการสังเคราะห์ DNA ส่วนระยะวงแหวนและโทรโฟซัยท์ระยะต้นจะไม่เกิดการยับยั้งนี้เลย

ไพรเมธาณินและเมโรเทรเซทเป็นสารประกอบที่มีโครงสร้างเป็น analogue กับ ไดไฮโดรโฟเลตและเป็นสารยับยั้งเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ที่เร่งปฏิกิริยาการสังเคราะห์เตตระไฮโดรโฟเลต (Hakala และ Suolinna, 1966) เป็นโคเอนไซม์ที่ใช้ในการสังเคราะห์ดีออกซีไรโบไซด์ ซึ่ง เป็นสารเริ่มต้นของการสังเคราะห์ DNA ดังนั้นจึงน่าสนใจว่าพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัมไอโซเลทที่ไวและต้านไพรเมธาณิน จะมีความไวต่อเมโรเทรเซทใน

รูปแบบเดียวกันหรือไม่ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า พลาสโมเดียมทั้ง 2 ไอโซเลท ซึ่งต้านต่อไพริเมธาอิมินจะมีความเข้มข้นต่างกันถึง 1,000 เท่า นี้จะต้านต่อเมโรเทรเซทสูงที่สุดที่ความเข้มข้น  $10^{-9}$  โมลาร์เท่ากัน ถึงแม้จะพบรูปร่างที่ผิดปกติของพลาสโมเดียมซึ่งถูกยับยั้งด้วยไพริเมธาอิมิน และเมโรเทรเซทคล้ายกัน ที่ระยะการเจริญของโทรโฟพอยท์ระยะปลาย และไซซอนท์เช่นเดียวกัน เป็นการแสดงว่าแม้สารประกอบทั้ง 2 ชนิด จะมีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตส เหมือนกัน แต่กลไกของการยับยั้งการเจริญโดยสารทั้ง 2 ชนิดนี้จะมีธรรมชาติต่างกันอย่างสิ้นเชิง

Aikawa และ Beaudain (1968) ได้ศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน พบว่าไพริเมธาอิมินจะเข้าไปมีผลต่อพลาสโมเดียม กาสินาเซียม (*P.gallinaceum*) โดยไปรบกวนในระยะเมตาเฟส (metaphase) ของไซซอนท์ เมื่อมีการแบ่งนิวเคลียส McGregor และ Smith (1952) ได้รายงานว่าเมื่อใช้ไพริเมธาอิมินทำการรักษาผู้ป่วย ไพริเมธาอิมินจะไปออกฤทธิ์ต่อพลาสโมเดียมในระยะการแบ่งโครมาติน แต่อย่างไรก็ตามยังไม่เคยมีรายงานการนำเข้าของไพริเมธาอิมินในแต่ละระยะการเจริญของพลาสโมเดียมโดยตรงเลย ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบการนำ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine เข้าสู่เม็ดเลือดแดงซึ่งติดเชื้อและไม่ติดเชื้อพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม โดยใช้พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  และ  $G_{112}$  ในภาวะการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่อง เมื่อมีจำนวนพาราไซต์ในเลือด 5 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ความเข้มข้น  $10^{-4}$  โมลาร์ นาน 12 ชั่วโมง พบว่าไม่มีความแตกต่างของการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ในไอโซเลท  $K_1$  และ  $G_{112}$  ใน 3 ชั่วโมงแรก แต่จะเริ่มมองเห็นความแตกต่างกันบ้างในชั่วโมงที่ 6 และหลังจาก 12 ชั่วโมง จะพบการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine เข้าเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสโมเดียม ไอโซเลท  $G_{112}$  สูงกว่าเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสโมเดียมไอโซเลท  $K_1$  และเม็ดเลือดแดงปกติเล็กน้อยเมื่อเพาะเลี้ยงในสภาวะเดียวกัน แม้การทดลองนี้จะใช้ไพริเมธาอิมินความเข้มข้น  $10^{-4}$  โมลาร์ ซึ่งเป็นความเข้มข้นที่จะมีผลยับยั้งการเจริญของพลาสโมเดียม โดยใช้เทคนิคฟิล์มบางและย้อมสีเขียวซำ จะไม่พบรูปร่างของพลาสโมเดียมที่ผิดปกติแต่อย่างใด (ดูจากกล้องจุลทรรศน์กำลังขยาย  $10 \times 100$ ) อีกทั้ง เปอร์เซ็นต์พาราไซต์ในเลือดคงที่ในช่วงเวลา 12 ชั่วโมง ที่ทำการทดลอง

ผลการทดลองการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ในเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อ พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม (จำนวนพาราไซต์ในเลือดเท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์) ที่ระยะการเจริญต่าง ๆ หลังจากทำซินโครไนเซชัน 2 ครั้ง ในสภาวะการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่องนาน 1 ชั่วโมง แสดงให้เห็นว่าเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  และ  $G_{112}$  ที่มีระยะการเจริญโทรโฟพอยท์ระยะปลาย จะมีการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine สูงกว่าระยะการเจริญอื่นเล็กน้อย อย่างไรก็ตามถึงแม้การนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine จะไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละระยะการเจริญ แต่ผลการทดลองก็แสดงให้เห็นว่า ระยะที่มีการแบ่งนิวเคลียสจะมีการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine สูงกว่าระยะการเจริญอื่น ๆ ถึงแม้จะมีการนำเข้าของไพรเมธาซีนที่ทุกระยะการเจริญก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้นยังแสดงให้เห็นว่าการนำเข้าของไพรเมธาซีนในเม็ดเลือดแดงติดเชื้อพลาสโมเดียม ไอโซเลท  $K_1$  จะมีค่าต่ำกว่าเม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสโมเดียมไอโซเลท  $G_{112}$  ถึงแม้ความแตกต่างจะไม่เห็นชัดนัก และการทดลองจะไม่ได้แสดงว่าความแตกต่างนี้เป็นความแตกต่างในช่วงของการนำเข้าของไพรเมธาซีนก็ตาม

อย่างไรก็ตามการทดลองนี้มีขีดจำกัดที่ไม่สามารถเลือกระยะไซซอนท์ ที่มีนิวเคลียสตั้งแต่ 2 นิวเคลียสขึ้นไป มาทดลองว่า เมื่อมีนิวเคลียสเพิ่มขึ้น ระดับ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine นำเข้าจะสูงขึ้นหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการยืนยันว่าไพรเมธาซีนจะมีการนำเข้าสู่พลาสโมเดียมในระยะแบ่งนิวเคลียสได้สูงสุด ภายหลังจากให้พลาสโมเดียมสัมผัสกับไพรเมธาซีนที่ความเข้มข้น  $10^{-4}$  ไมคราร์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วนำไปเพาะเลี้ยงในสภาวะปกติ อีกครั้งหนึ่ง พบว่าพลาสโมเดียมทั้ง 2 ไอโซเลท ยังสามารถเจริญได้ในรูปแบบปกติเมื่อเพาะเลี้ยงต่อไป และไม่พบความผิดปกติของรูปร่าง เมื่อศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์ กำลังขยาย  $10 \times 100$  หลังจากย้อมด้วยสียเขียว

เพื่อทดลองว่าไพรเมธาซีนที่ถูกนำเข้าสู่เม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสโมเดียมนั้น จะมีการส่งออกจากเซลล์ในสภาวะปกติหรือไม่ จึงได้ทดลองโดยให้เชื้อพลาสโมเดียมสัมผัสกับ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine นาน 12 ชั่วโมง จากนั้นล้าง  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ในอาหารเลี้ยงเชื้อสมบูรณ์ออกเพาะเลี้ยงต่อไป พบว่าเมื่อเลือดแดงที่ติดเชื้อไอโซเลท  $G_{112}$  นั้น

ระดับ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine จะไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ หลังการเพาะเลี้ยงนาน 24 ชั่วโมง ตรงกันข้ามกับเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อไอโซเลท  $K_1$  และเม็ดยีสต์แดงที่ไม่ติดเชื้อ ระดับ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine จะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเพาะเลี้ยงไปนาน 12 และ 24 ชั่วโมง ตามลำดับ ผลการทดลองดังกล่าวน่าจะสรุปได้ว่า ไพริเมธาไมนจะถูกจับให้อยู่ในเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียมไอโซเลท ที่ไวต่อยาแน่นกว่าเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียมไอโซเลทบ้านยา และในเม็ดยีสต์แดงที่ไม่ติดเชื้อ

การทดลองการนำเข้าของไพริเมธาไมน โดยการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่อง จะวัดสารกัมมันตรังสีได้น้อย เพราะเปอร์เซ็นต์พาราไซตในเลือดค่อนข้างต่ำ (5 เปอร์เซ็นต์) หากให้จำนวนพาราไซตมีเปอร์เซ็นต์สูงกว่านี้ จะพบความผิดปกติของรูปร่างของพลาสมาโมเดียม และเมื่อสูงขึ้นไปอีก การเจริญของพลาสมาโมเดียมจะลดลง อีกทั้ง  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ที่ได้มีค่าแอกติวิตีจำเพาะไม่สูงมากนัก หากจะใช้  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ปริมาณมากก็จะสิ้นเปลืองมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะทำให้ได้เปอร์เซ็นต์พาราไซตในเลือดสูง โดยการใช้สารละลาย 28% ฟิคอล วิธีนี้สามารถทำได้ตัวอย่างที่มีจำนวนพาราไซตในเลือดสูงถึง 50 เปอร์เซ็นต์ (Eling, 1979) และจะได้เม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม ซึ่งมีระยะการเจริญอยู่ในโทรโพออยที่ ระยะปลายเป็นส่วนใหญ่ มีระยะไซซอนทร่วมด้วยในอัตราส่วน 3 ต่อ 1 ซึ่งเหมาะที่จะเป็ยตัวอย่างทดลอง การนำเข้าของไพริเมธาไมน เพราะมีการนำเข้าสูงที่สุด เมื่อพยายามเพาะเลี้ยงพลาสมาโมเดียม ให้ได้โทรโพออยที่ ระยะปลายและไซซอนทร่วมมากที่สุด แล้วนำมาแยกเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อออกด้วยสารละลาย 28% ฟิคอล จากนั้นนำมาทดสอบการนำ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ความเข้มข้น  $10^{-5}$  โมลาร์เข้าสู่เซลล์ จะพบว่าเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อไอโซเลท  $G_{112}$  จะมีการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine สูงกว่าใน ไอโซเลท  $K_1$  ตลอดเวลาการทดลองในช่วง 30 นาที เช่นเดียวกับที่ผลส่งจากที่พลาสมาโมเดียมสัมผัสต่อไพริเมธาไมนที่  $10^{-5}$  โมลาร์ นานครึ่งชั่วโมง แล้วนำไปเพาะเลี้ยงต่อในสภาวะปกติจะเห็นได้ว่า ไพริเมธาไมน จะไม่มีผลยับยั้งการเจริญของพลาสมาโมเดียมทั้ง 2 ไอโซเลท คือสามารถเจริญได้ในรูปแบบปกติ

ผลการทดลองการนำเข้าของ  $^{14}\text{C}$ -pyrimethamine ในเซลล์เม็ดยีสต์แดง และเม็ดยีสต์แดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  และ  $G_{112}$  เมื่อใช้จำนวนเซลล์เท่ากัน

( $7.0 \times 10^9$  เซล) ทั้งการทดลองในสภาวะการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่องตามวิธีของ Trager และ Jensen และในหลอดทดลองหลังจากรวบรวมเซลล์ที่ติดเชื้อโดยใช้สารละลาย 28% ฟิคอล จะแสดงให้เห็นว่า เม็ดเลือดแดงที่ติดเชื้อพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัมไอโซเลท  $G_{112}$  จะมีการนำเข้าของไฟริเมธา มีนิตสูงกว่ไอโซเลท  $K_1$  และในเม็ดเลือดแดงซึ่งไม่ติดเชื้อตามลำดับ และการนำเข้าหน้าจะเกิดสูงสุดในระยะเริ่มมีการแบ่งนิวเคลียส

เนื่องจากไตไฮโดรโฟเลต รัดักเตสเป็นเอนไซม์เป้าหมายต่อการยับยั้งของไฟริเมธา มีนิต และเมโรเทรเซท ซึ่งน่าจะศึกษาถึงคุณสมบัติ และแอกติวิตีของ เอนไซม์ ในพลาสมาโมเดียม ฟาลซิพารัม การทดลองเมื่อสกัดเอนไซม์จากพลาสมาโมเดียม โดยใช้สารละลาย 1% ไตรตอนเอกซ์-100 พบว่าสารละลายนี้ จะไปมีผลต่อการวิเคราะห์หาปริมาณโปรตีน โดยวิธีของ Lowry ซึ่งใช้ในการหาแอกติวิตีจำเพาะของ เอนไซม์ (หน่วยเป็นไมโครโมลของไตไฮโดรโฟเลตที่ถูกรีดิวซ์/นาที/มิลลิกรัมโปรตีน) แต่เมื่อนำสารละลายฮัลลูมิน ซึ่งมี 1% ไตรตอนเอกซ์-100 ใน 100 มิลลิโมลาร์ ทรึล-ไฮโดรคลอไรด์บัฟเฟอร์ pH 7.5 ไปทำปฏิกิริยากับรีเอเจนท์ ของ Lowry นำสารละลายที่ได้ไปดูดแสงที่ความยาวคลื่นต่าง ๆ กัน จะมีรูปแบบของการดูดแสง เหมือนกับการดูดแสงของสารละลายฮัลลูมิน ใน 100 มิลลิโมลาร์ ทรึล-ไฮโดรคลอไรด์บัฟเฟอร์ pH 7.5 ซึ่งทำปฏิกิริยากับรีเอเจนท์ของ Lowry โดยพบว่าค่าการดูดแสงสูงสุดที่ความยาวคลื่น 650 นาโนเมตร ดังนั้น ในการหาปริมาณโปรตีนสิ่งยังคงใช้วิธีของ Lowry ได้ เพราะว่ากราฟมาตรฐานฮัลลูมินในสารละลาย 1% ไตรตอนเอกซ์-100 จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของฮัลลูมินกับการดูดแสงที่ความยาวคลื่น 650 นาโนเมตร เป็นเส้นตรง แต่การดูดแสงของกราฟมาตรฐานฮัลลูมินในสารละลาย 1% ไตรตอนเอกซ์-100 จะมีค่าต่ำกว่ากราฟมาตรฐานฮัลลูมินอย่างเดี่ยว ดังนั้นการสร้างกราฟมาตรฐานฮัลลูมินทุกครั้ง ต้องใช้ฮัลลูมินในสารละลาย 1% ไตรตอนเอกซ์-100 และ 100 มิลลิโมลาร์ ทรึล-ไฮโดรคลอไรด์บัฟเฟอร์ pH 7.5 การวัดแอกติวิตีของเอนไซม์ไตไฮโดรโฟเลต รัดักเตสทุกครั้ง จะต้องทดสอบคุณสมบัติของสับสเตรทไตไฮโดรโฟเลต ซึ่งเก็บไว้ที่ -70 องศาเซลเซียส สารไตไฮโดรโฟเลตที่แท้จริงมีค่าการดูดแสงสูงสุดที่ความยาวคลื่น 282 นาโนเมตร เล่มอ และใช้ค่าการดูดแสงสูงสุดนี้เป็นตัวปรับความเข้มข้นของสับสเตรทที่ใช้ในการทดลอง โดยกำหนดให้ molar extinction

coefficient ค่าความยาวคลื่น 282 นาโนเมตร มีค่า 28 ต่อ มิลลิโมลาร์

เมื่อสกัดเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตสจากพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม มาวัดแอกติวิตีจำเพาะหลาย ๆ ครั้ง ผลการทดลองพบว่าค่าแอกติวิตีจำเพาะจะแตกต่างกันในแต่ละไอโซเลท และในไอโซเลทเดียวกันค่าแอกติวิตีจำเพาะของ เอนไซม์ที่วัดได้เหล่านี้จะมีความแตกต่างกันในช่วงกว้างมาก ช่วงของแอกติวิตีจำเพาะของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  (ต้านไพริเมธาอิมินสูงสุด  $10^{-5}$  โมลาร์) เท่ากับ 0.22 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน ที่ 37 องศาเซลเซียส (0.07-0.43) ไอโซเลท CC (ต้านไพริเมธาอิมินสูงสุด  $10^{-8}$  โมลาร์) เท่ากับ 0.027 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน ที่ 37 องศาเซลเซียส (0.02-0.032) และไอโซเลท  $G_{112}$  (ต้านไพริเมธาอิมิน สูงสุด  $10^{-10}$  โมลาร์) เท่ากับ 0.008 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน ที่ 37 องศาเซลเซียส (0.006-0.009) อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าไม่เคยมีช่วงของแอกติวิตีจำเพาะใดของไอโซเลท  $G_{112}$  มีค่าสูงกว่าไอโซเลท CC และในช่วงของค่าแอกติวิตีจำเพาะในไอโซเลท CC ก็ไม่เคยพบว่ามีค่าสูงกว่า ไอโซเลท  $K_1$  เลย ผลการทดลองนี้จึงน่าจะสรุปได้ว่า แอกติวิตีจำเพาะของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท ที่ต้านไพริเมธาอิมินมากกว่าจะมีค่าสูงกว่า ไอโซเลท ที่ต้านไพริเมธาอิมินต่ำกว่า ซึ่งผลการทดลองนี้สอดคล้องกับรายงานของ Ferone (1970) ซึ่งศึกษาแอกติวิตีของเอนไซม์นี้ในพลาสโมเดียม เบอจิอายโดยพบว่าไอโซเลท ที่ไวต่อไพริเมธาอิมิน จะมีค่าแอกติวิตีจำเพาะ 0.008-0.039 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน ขณะที่ไอโซเลทต้าน ไพริเมธาอิมิน มีค่าแอกติวิตีจำเพาะ 0.05-0.39 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน และจากการรายงานของ Schoenfeld และคณะ (1974) ศึกษาแอกติวิตีของ เอนไซม์นี้ในพลาสโมเดียมริงคิฮาย ไอโซเลท ซึ่งไวและต้านไพริเมธาอิมิน จะมีค่าแอกติวิตี 0.4 , 0.8 และ 1.74 , 4.9 ไมโครโมล/นาที่/มิลลิกรัมโปรตีน ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ค่าแอกติวิตีจำเพาะของพลาสโมเดียมชนิดต่าง ๆ จะสังเกตเห็นว่า ในไอโซเลทเดียวกันค่าแอกติวิตีจำเพาะก็จะแตกต่างกันไปในช่วงกว้าง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นอกจากชนิดของไอโซเลทแล้ว ระยะเวลาเจริญในไอโซเลทเดียวกันก็น่าจะมีค่าแอกติวิตีจำเพาะแตกต่างกันด้วย ระยะเวลาที่เพิ่มมากขึ้น คือที่มีระยะไฮซอนท์เป็นส่วนใหญ่ จะมีแอกติวิตีจำเพาะสูงกว่าระยะเวลาเจริญสั้น ช่วงต้นคือระยะโทรโพซอท์และระยะวงแหวนตามลำดับ



ค่าแอกติวิตีจำเพาะที่เพิ่มขึ้นไม่ได้เป็นผลเนื่องจากการลดปริมาณการสังเคราะห์โปรตีนชนิดอื่น  
 ในระยะการเจริญเต็มที่ เพราะที่ความเข้มข้นโปรตีนเท่ากัน แอกติวิตีของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต  
 รีดักเตส ในพลาสมาโดยมระยะที่เจริญเต็มที่จะมีค่าสูงกว่าแอกติวิตีของ เอนไซม์นี้ ในพลาสมาโดยม  
 ระยะการเจริญต้น ๆ เมื่อเทียบความเข้มข้นโปรตีนในพาราไซต์  $10^6$  เซลล์ ที่ระยะการเจริญ  
 ต่าง ๆ จะพบว่าสารละลายที่สกัดจากพลาสมาโดยม ซึ่งมีระยะการเจริญเต็มที่ เป็นส่วนใหญ่  
 จะมีความสามารถในการสังเคราะห์โปรตีนในปริมาณสูงกว่า สารละลายที่สกัดจากพลาสมาโดยม  
 ที่มีระยะการเจริญต้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ความเข้มข้นของโปรตีน ที่เพิ่มขึ้นได้นี้ จะไม่เป็นสัดส่วนโดย  
 ตรงต่อค่าแอกติวิตีจำเพาะที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากความแตกต่างของระยะการเจริญเลย แสดงว่า  
 ค่าแอกติวิตีจำเพาะเพิ่มขึ้นในระยะการเจริญที่มีอายุมากขึ้นนั่นเอง

เมื่อเปรียบเทียบกับแอกติวิตีต่อไดไฮโดรโฟเลต ( $K_m$ ) ในแต่ละระยะการเจริญของ  
 พลาสมาโดยม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  พบว่าไม่ว่าระยะการเจริญส่วนใหญ่จะเป็นระยะใด  
 ก็ตาม ค่า  $K_m$  จะไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าทุก ๆ ระยะการเจริญของ  
 พลาสมาโดยมจะมีค่าแอกติวิตีต่อสับสเตรท ไดไฮโดรโฟเลตของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต  
 รีดักเตส คงที่ เนื่องจากแอกติวิตีของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ในพลาสมาโดยม  
 ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $G_{112}$  และ CC ต่ำมาก จึงไม่สามารถสกัดมาทดสอบคุณสมบัติอื่น ๆ ได้

สิ่งที่น่าสนใจศึกษา คือ คุณสมบัติของ เอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ในพลาสมาโดยม  
 และเซลล์เม็ดเลือดแดง ซึ่งเป็นเจ้าบ้าน มีรายงานว่าไพริเมธาอีนมีความเข้มข้น  $5 \times 10^{-9}$  โมลาร์  
 สามารถยับยั้งแอกติวิตีของไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ที่สกัดได้จากพลาสมาโดยม เบอจิวายอย่าง  
 สมบูรณ์ ในขณะที่ต้องใช้ไพริเมธาอีนความเข้มข้น  $10^{-6}$  โมลาร์ จึงสามารถยับยั้ง เอนไซม์นี้ที่  
 สกัดจากเม็ดเลือดแดงหนูได้ แสดงว่า เอนไซม์จากแหล่งทั้งสองจะมีความไวต่อไพริเมธาอีน  
 ต่างกัน  $10^2-10^3$  เท่า (Ferone และคณะ 1969) ความแตกต่างนี้อาจเกิดเนื่องจากลำดับ  
 binding site ของเอนไซม์ต่อไพริเมธาอีนต่างกันก็ได้ (Platzer, 1974)

ในการวิจัยนี้ได้พยายามแยกเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รีดักเตสจากเซลล์เจ้าบ้าน  
 ของพลาสมาโดยม ฟาลซิพารัมคือ เซลล์ตับและเม็ดเลือดแดงของคน เพื่อมาศึกษาเปรียบเทียบ  
 คุณสมบัติควบคู่ไปด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่สามารถสกัดเอนไซม์นี้จากแหล่งทั้งสองชนิดได้เลย

อาจเป็นเพราะต้นคนที่น่ามาไม่ลัดพอ แอคติวิตีของ เอนไซม์ไดคูนัย เสียไปหมดเพราะใช้สับของ คนตายจากโรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าไดตายไปแล้วนานเท่าไร เมื่อได้ พยายามสกัดเอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต ไรด์กเตล จากเม็ดเลือดแดงของคน ตามวิธีของ Ferone และคณะ (1968) กับ Kan และ Siddiqui (1979) โดยใช้เม็ดเลือดแดง ซึ่งเตรียมใหม่ทันทีหลังจากได้รับจากผู้บริจาคหรือเม็ดเลือดแดงที่เตรียมขึ้นเพื่อการเพาะเลี้ยง แบบต่อเนื่อง พบว่าไม่ว่าจะใช้เม็ดเลือดแดงปริมาณมากเท่าใด ก็ไม่สามารถวัดแอคติวิตีของ เอนไซม์นี้ได้เลย แสดงให้เห็นว่า เอนไซม์ที่เตรียมได้โดยการทำลาย เซลเม็ดเลือดแดงด้วย สารละลาย 0.15% แอลกอฮอล์ แม้จะมีผนังเซลล์เม็ดเลือดแดงติดอยู่บ้างก็ตาม (Ferone และคณะ 1976) เมื่อทำลายเซลล์พลาสมาด้วยสารละลาย 1% ไตรตอนเอกซ์-100 เอนไซม์ แอคติวิตีที่วัดได้ควรจะเป็นเอนไซม์ของพลาสมาตัวเอง

การวิจัยนี้ได้ศึกษา เอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต ไรด์กเตลของตับหนูควบคู่ไปด้วย เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบแทนเซลล์เจ้าบ้าน ถึงแม้จะเป็นเซลล์เจ้าบ้านคนละชนิด แต่คุณสมบัติของ เอนไซม์นี้ในตับหนูได้รับการศึกษาอย่างกระฉ่างพอสมควร จากการศึกษาคุณสมบัติของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต ไรด์กเตลในพลาสมาโมเดียม ฟาลชิปาร์ม และตับหนู พบว่ามีคุณสมบัติหลายชนิด ต่างกัน กล่าวคือในตับหนูแอฟฟริกันต่อไดไฮโดรโฟเลต ( $K_m = 16$  ไมโครโมลาร์) จะต่ำกว่า ของพลาสมาโมเดียม ฟาลชิปาร์ม ไอโซเลท  $K_1$  ( $K_m = 7.6$  ไมโครโมลาร์) และแอฟฟริกัน ต่ออิพริเมธาซีน และเมโรเทเรเซท ( $K_1$ ) ของเอนไซม์นี้ในตับหนูจะต่ำกว่าในพลาสมาโมเดียม ประมาณ 10 และ 20 เท่าตามลำดับ

น้ำหนักโมเลกุลของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต ไรด์กเตล ในพลาสมาโมเดียม มีค่า เท่ากับ 205,000 ดาลตัน ซึ่งใกล้เคียงกับพลาสมาโมเดียม โนวส์ไซ ซึ่งมีค่า 185,000 ดาลตัน (Gutteridge, and Trigg, 1971) และพลาสมาโมเดียมเบอจายา มีค่า 190,000 ดาลตัน (Ferone และคณะ , 1969) และพลาสมาโมเดียม โลฟูเลย์ วัดได้ 103,000 ดาลตัน (Platzer, 1974) ในขณะที่น้ำหนักโมเลกุลของ เอนไซม์นี้ในตับหนูเท่ากับ 21,500 ดาลตัน ซึ่งใกล้เคียงกับพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดอื่น (Bertino และคณะ , 1965) และในแบคทีเรีย (Mathews, 1965. และ Hillcoat, 1966)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่สามารรถสกัดเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลต รัติกเตล จากเซลล์เจ้าบ้านคือคนไต แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคุณสมบัติของ เอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต รัติกเตล ที่แยกจากพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัมกับเอนไซม์นี้ในเม็ดเลือดแดงของลิงออตส์ (Aotus monkey) ซึ่งเป็นเซลล์เจ้าบ้านของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ได้เช่นกัน (Kan และ Siddiqui, 1979) พบว่า  $K_m$  ต่อไดไฮโดรโฟเลต เท่ากับ 5.1 มิลลิโมลาร์ ในขณะที่  $K_m$  ของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  เท่ากับ 7.6 ไมโครโมลาร์ และ  $K_1$  ต่อไพริเมรามีนของเม็ดเลือดแดงลิงออตส์ เท่ากับ 2500 นาโนโมลาร์ ซึ่งสูงกว่า  $K_1$  ของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  ซึ่งมีค่า  $K_1$  เพียง 22.5 นาโนโมลาร์ นั่นคือแอฟฟินิตีต่อไพริเมรามีนของเอนไซม์นี้ในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  จะสูงกว่าในเม็ดเลือดแดงลิงออตส์ ถึง 200 เท่า ซึ่งถ้าคุณสมบัติของ เอนไซม์ในเม็ดเลือดแดงของลิงออตส์ และคนคล้ายกันก็แสดงว่า ไพริเมรามีนสามารถใช้รักษาโรคมาลาเรียในคน โดยไม่มีผลกระทบต่อเซลล์เจ้าบ้าน จนกว่าจะใช้ไพริเมรามีนที่ความเข้มข้นสูงกว่าการยับยั้งการเจริญของพลาสโมเดียมถึง 200 เท่า ในรายงานของ Kan และ Siddiqui (1979) นี้ยังได้แสดงค่า  $K_1$  ของพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท FUP และ FVO ซึ่งเพาะเลี้ยงในลิงออตส์ มีค่า  $K_1$  เท่ากับ 1.5 และ 2.1 นาโนโมลาร์ ตามลำดับ

จากการศึกษาความเข้มข้นของไพริเมรามีน ที่จะยับยั้งเอนไซม์ ไดไฮโดรโฟเลต รัติกเตลของ พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  และตับหนูที่แอกติวิตีเท่ากัน พบว่าไพริเมรามีนความเข้มข้น  $7.5 \times 10^{-9}$  โมลาร์ ก็จะยับยั้ง แอกติวิตีของ เอนไซม์นี้ในพลาสโมเดียมไต 50 เปอร์เซ็นต์ ( $ID_{50}$ ) สำหรับเอนไซม์นี้ในตับหนู จะต้องใช้ไพริเมรามีนที่ความเข้มข้นถึง  $10^{-8}$  โมลาร์ จึงจะยับยั้งแอกติวิตีลงได้ 50 เปอร์เซ็นต์เช่นกัน จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้จะต่างกันประมาณ 10 เท่า แต่แอกติวิตีของเอนไซม์นี้ในพลาสโมเดียมจะลดลง 100 เปอร์เซ็นต์ ( $ID_{100}$ ) เมื่อถูกยับยั้งด้วยไพริเมรามีน ที่ความเข้มข้น  $5 \times 10^{-7}$  โมลาร์ ซึ่งต่างจากความเข้มข้นของไพริเมรามีนที่ใช้ยับยั้งเอนไซม์นี้ในตับหนู จะต้องใช้ความเข้มข้นสูง  $5 \times 10^{-4}$  โมลาร์ ความแตกต่างกันถึง 1000 เท่า

จากการทดลองสรุปได้ว่า สาเหตุการต้านยานั้นควรจะเป็นผลเนื่องจากการนำเข้าของ ไพรเมธาซีนลดลงใน ไอโซเลทต้านยา ในขณะที่เดียวกันก็มีการ เพิ่มแอกติวิตีของ เอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ในไอโซเลทต้านยา ทำให้ไพรเมธาซีนมีผลกระทบต่อพลาสโมเดียม ไอโซเลทต้านยาได้น้อยกว่า ไอโซเลทไวต่อยา และกลไกการยับยั้ง การเจริญของพลาสโมเดียม ด้วยไพรเมธาซีน และเมโรเทรเซท ซึ่งเป็นสารยับยั้ง เอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ทั้งคู่จะแตกต่างกันอย่างแน่นอน ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่า เมโรเทรเซทสามารถใช้เป็นสารรักษา ไข้มลาสมาเรียได้ และการที่ไพรเมธาซีน ใช้เป็นยารักษาได้นั้น อาจเป็นผลเนื่องจากแอฟฟิวดี้ ต่อเอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ของพลาสโมเดียม มีค่าสูงกว่าแอฟฟิวดี้ของ เอนไซม์ นี้ต่อไพรเมธาซีนในเซลล์เจ้าบ้าน ซึ่งควรทดลอง โดยพยายามศึกษาแอกติวิตีของ เอนไซม์นี้ใน เซลล์เจ้าบ้านอีกทีหนึ่ง

#### สรุปผลการทดลอง

1. ในการเพาะเลี้ยงพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม แบบต่อเนื่อง ในจานทดลอง การเปลี่ยนรูปของเม็ดเลือดแดง จะไม่มีผลกระทบต่อ การเจริญ
2. พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  จะต้านไพรเมธาซีนสูงที่สุดที่ความเข้มข้น  $10^{-5}$  โมลาร์ ไอโซเลท CC และ  $G_{112}$  จะต้านยาสูงที่สุดที่ความเข้มข้น  $10^{-8}$  และ  $10^{-10}$  โมลาร์ ตามลำดับ
3. ระยะการเจริญของพลาสโมเดียม จะมีความไวต่อไพรเมธาซีน ไม่เท่ากัน ระยะวงแหวนกับโทรโฟซอท์ เมื่อสัมผัสกับยาที่ความเข้มข้น ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเจริญ (lethal dose) จะถูกยับยั้ง การเจริญแต่ระยะไซซอนท์จะยังคงเจริญต่อไปได้
4. การนำเข้าของ  $^{14}C$ -pyrimethamine จะสูงที่สุดในระยะการเจริญของ โทรโฟซอท์ ระยะปลาย เมื่อเปรียบเทียบกับระยะการเจริญอื่น
5. พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  และ CC ซึ่งมีความไวต่อไพรเมธาซีนต่างกัน จะมีค่าความไวต่อเมโรเทรเซทเท่ากัน
6. แอกติวิตีจำเพาะของ เอนไซม์ไตไฮโดรโฟเลต รีดักเตส ในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ซึ่งมีการต้านไพรเมธาซีนสูง (ไอโซเลท  $K_1$ ) จะมีค่าสูงกว่าแอกติวิตีจำเพาะของ เอนไซม์นี้ใน

พลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลทที่ไวต่อ ไพริเมธามีน (ไอโซเลท G<sub>112</sub>)

7. พลาสโมเดียมระยะที่มีการเจริญเต็มที่ จะมีค่าแอกติวิตีของ เอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต ไรติกเตลส์ สูงกว่าพลาสโมเดียม ซึ่งมีการเจริญในระยะการเจริญเริ่มต้นและแอกติวิตีของ เอนไซม์ นี้จะไม่ขึ้นกับปริมาณโปรตีนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละระยะการเจริญ
8. ค่า  $K_1$  ของไพริเมธามีนต่อเอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต ไรติกเตลส์ ในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  มีค่า ต่ำกว่า  $K_1$  ของสับหนู และ  $K_1$  ของเม็ดเลือดแดงลิงออสส์ (Kan และ Siddiqui, 1979) 11 และ 200 เท่า ตามลำดับ
9. น้ำหนักโมเลกุลของเอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต ไรติกเตลส์ ในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  มีค่า 205,000 ดาลตัน ซึ่งต่างจากสับหนูและเม็ดเลือดแดงของลิงออสส์ (Kan และ Siddiqui, 1979) ซึ่งมีค่า 21,500 และ 19,000 ดาลตัน ตามลำดับ
10. ค่า  $K_m$  ต่อไตไฮโดรโฟเลต ของเอนไซม์ ไตไฮโดรโฟเลต ไรติกเตลส์ ในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม ไอโซเลท  $K_1$  มีค่า 7.6 ไมโครโมลาร์ ซึ่งต่างกับสับหนูและเม็ดเลือดแดงของลิงออสส์ (Kan และ Siddiqui, 1979) ซึ่งมีค่า 16 และ

#### ข้อเสนอแนะ

การศึกษากลไกการต้านยาไพริเมธามีนที่เกิดขึ้นในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัม สิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องทำคือ เปรียบเทียบคุณสมบัติของไอโซเลทที่ต้านยา ซึ่งควรพัฒนามาจากไอโซเลทที่ไวต่อยา เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนระหว่างไอโซเลท (strain variation)

Trager และ Phuc Nguyen-Dinh (1978) ได้พัฒนาการต้านยากลอโรควินในพลาสโมเดียม ฟาลซิพารัมไอโซเลท FCR-3 โดยการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่องตามวิธีของ Trager and Jensen (1977) ในอาหารเลี้ยงเชื้อที่ประกอบด้วยคลอโรควินซึ่งเพิ่มความเข้มข้นของคลอโรควิน 0.01 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร หลังจากนั้น 1 เดือน (15 วันชีพ) พบว่าพลาสโมเดียมนี้จะปรับสภาพการต้านยากลอโรควินให้มีความเข้มข้นสูงถึง 0.1 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร

ในงานวิจัยนี้ จึงได้พยายามพัฒนาการต้านไพริเมธาอิมินในพลาสติกโพลีเอทิลีน พอลิปรอรั่ม ไอโซเลท G<sub>112</sub> และ CC ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ไวต่อไพริเมธาอิมิน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการพัฒนาการต้านยาโดยการเหนี่ยวนำด้วยไพริเมธาอิมิน และการเพาะเลี้ยงแบบต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ จะเกิดการ contamination ระหว่างการทดลอง ทำให้เป็นปัญหาสำหรับงานในขั้นต่อไป เพื่อตัดปัญหานี้จึงได้เลือกพลาสติกโพลีเอทิลีน ไอโซเลท ทีไวและต้านยาที่เกิดขึ้นแล้วมา เป็นแม่แบบการศึกษา โดยความเป็นจริงแล้ว ถ้าสามารถขจัดปัญหาดังกล่าวได้ และมีเวลามากพอ การพัฒนาการต้านยาโดยการเหนี่ยวนำ น่าจะอยู่ในวิสัยที่จะทำได้